

MIEJSCE: Gdańsk Dworzec PKP (plac pomiędzy budynkiem Dworca a peronami SKM)

Data: 24 maja, godz. 11.00-15.00

1. Start gry terenowej „Przyroda jest w mieście!” – punkt wydawania kart

2. Fru! - ‘miasto pszczół’

Prostota, oszczędność formy, niewielki budżet oraz nie wysokie wymogi przestrzenne, to cechy współczesnego ogrodnictwa miejskiego, które coraz chętniej wkracza w aglomeracje miejskie. Dzięki temu stworzenie małego ogrodu w domu lub pracy stało się dziś dostępne niemal dla każdego jej mieszkańca. Zależnie od miejsca jakim dysponujemy, możemy zagospodarować zielenią ścianę ogrodu, werandę, balkon, parapet, wewnątrz i co nam tylko przyjdzie do głowy, stosując najprostsze pojemniki, skrzyneczki lub sięgając po rozwiązania typu konstrukcje wertykalne. Swoisty renesans ogrodnictwa w miastach to nie tylko osobista satysfakcja, ale i przeogromne korzyści dla środowiska, człowieka i niezbędnych dla naszego istnienia pszczół.

MIEJSCE: Gdańsk, Centrum Hewelianum, DATA: 24 maja

Gra miejska „Przyroda jest w mieście!”, godz. 11.00-15.00

W samym sercu Gdańska, w pobliżu najważniejszych szlaków komunikacyjnych, znajduje się teren Fortu Góry Gradowej. To niezwykle i tajemnicze miejsce. Pełne dziewiczych walorów, cichych zakątków, niedopowiedzianych historii. Zdominowane przez Przyrodę. Chcemy zabrać Państwa w podróż, która będzie grą, igraszką, lekcją a także rekreacyjnym wyzwaniem. Która stanie się zachętą do organoleptycznego doświadczania przyrody. Proszę na ten czas wyzbyć się nieśmiałości i z ciekawością dziecka, poczuciem humoru i „otwartą głową” towarzyszyć nam w grze miejskiej. Obiecujemy dobrą zabawę, strefę relaksu i edukacji a także dobrą pogodę – zwłaszcza tę duchową.

Strefa edukacji i relaksu: godz. 11.00-17.00:

1. Skrzydlaci mieszkańcy miast i parków narodowych - Słowiński Park Narodowy

Ptaki można spotkać zarówno w parku narodowym jak i w zurbanizowanym krajobrazie miejskim. Pytanie, czy ten sam gatunek ptaka będzie radził sobie równie dobrze w miejskiej dżungli jak i w tej prawdziwej? Na te pytania znajdziemy odpowiedź uczestnicząc we wspólnych zajęciach.

2. Jeż w wielkim mieście – Pracownia pod Błękitnym Drzewem

Jeże są objęte całkowitą ochroną. Te sympatyczne zwierzęta są już nie tylko mieszkańcami dzikich ostępów, ale także naszych osiedli. Dowiemy się ciekawostek na temat życia jeży w wielkim mieście, jak im pomagać i nie szkodzić. Zrobimy własnego wszędobylskiego jeżyka.

3. Nie bój żaby - PK „Dolina Słupi”

Na stoisku zaprezentujemy najczęściej spotykane u nas gatunki płazów. Rodzice wspólnie z dziećmi będą mogli wziąć udział w rodzinnym układaniu puzzli, quizie dotyczącym warunków życia i rozwoju tej grupy zwierząt. Zaprezentowane będą także przykłady czynnej ochrony płazów.

4. Ptaki – owadożerni sprzymierzeńcy człowieka

Czy nasi sąsiedzi: jerzyki, oknówki, mazurki, wróble... mogą pomóc w walce z owadami np. inwazją komarów? Dlaczego liczebność tych gatunków w miastach spada i co jest tego główną przyczyną? Konfliktowe inwestycje, prace remontowe

i termomodernizacje budynków mogą być dobrym lub niechlubnym, rażąco łamiącym prawo ochrony przyrody przykładem działań. U nas dowiesz się m.in. czym są działania kompensacyjne, jak rozpoznać jerzyki, gdzie gniazdują wróble, ile owadów dziennie zjada oknówka i który gatunek potrafi spać w locie.

Co zrobić, by miasta skutecznie chroniły siedliska ptaków, z pożytkiem dla mieszkańców? Przyjdź, zobacz, zapytaj, a będziesz wiedział jak działać, wspierając też pracę ornitologów.

5. Rośliny w wielkim mieście! Czy wiesz, znasz i korzystasz z ich właściwości? MARCHEWKA: REWOLUCJA

Miasto pełne jest "małej zielonej roślinności", którą można spotkać na spacerze, w drodze do pracy czy szkoły lub uprawiać na parapecie czy balkonie. Czy dobrze je znasz i korzystasz z ich właściwości? Mogą być dekoracją ale również składnikiem zielonej herbatki, pełne aromatycznego zapachu i smaku cieszą nie tylko oko ale również podniebienie. Każdy będzie mógł poznać je bliżej i nauczyć się rozpoznawania w terenie a także po zapachu i smaku. Chętni by poznać szeroki bukiet smakowy zielonych herbat niech zabiorą ze sobą kubeczki. A przy zielonej herbatce opowiemy i pokażemy jak kompostować różne kuchenne odpadki, by nie marnować nic, a oddać Matce Ziemi chociaż część tego, co codziennie nam daje ...

6. Słońce - elektrownia bioróżnorodności - Centrum Hewelianum

Słońce - gwiazda wokół której krąży nasza planeta stanowi źródło "jej życia". Odpowiedniej odległości od Słońca zawdzięczamy różnorodność form życia na Ziemi. Nie mówilibyśmy o bioróżnorodności gdyby nie Słońce – „elektrownia bioróżnorodności”.

7. Budujemy hotele dla dzikich zapylaczy! – Greenpeace Polska

Najtroskliwszymi i niezastąpionymi opiekunami każdego ogrodu są bez wątpienia owady zapylające. To właśnie one zapewniają odpowiednie zapylenie warzyw, drzew, owoców i roślin ozdobnych. Niestety ze względu na aktualny trend w dbaniu o zieleń – dokładne wygrabianie liści, koszenie trawników czy usuwanie spróchniałego drzewa, owady zapylające mają coraz mniej naturalnych siedlisk i kryjówek. Dlatego idealnym sposobem na zachęcenie dzikich zapylaczy do zamieszkania na terenie ogrodu jest ustawianie dla nich specjalnych „hotele”, w których mogą znaleźć schronienie. Greenpeace Polska zaprasza dzieci i dorosłych na warsztaty z budowy małych hoteli dla dzikich zapylaczy. Wspólnie wykonane konstrukcje z używanych materiałów będzie można zabrać ze sobą do domu. Zaprosimy dzikie zapylacze do swojego ogrodu, na działkę lub na pełen kwiatów balkon!

Tego samego dnia o 11.00 w Centrum Hewelianum otwarty zostanie pierwszy w Gdańsku pięciogwiazdkowy hotel dla owadów zapylających. W ramach akcji Greenpeace „Adoptuj Pszczolę” i dzięki wsparciu tysięcy Polaków tej wiosny we wszystkich miastach wojewódzkich Polski powstanie w sumie 100 takich luksusowych hoteli dla dzikich owadów zapylających. Serdecznie zapraszamy!

8. „Seed ball's” – warsztaty lepienia „nasiennych bomb” – FAB-LAB Trójmiasto

Nasienne "bomby" to starożytny wynalazek, kiedyś służyły do bezpiecznego przechowania nasion do kolejnego sezonu, a w XX wieku spopularyzował je Masanobu Fukuoka, praktykujący ogrodnictwo przy minimalnej ingerencji w naturę. Obecnie pomysł zaadaptował i rozwija ruch partyzantki ogrodniczej oraz stowarzyszenia pasjonatów permakultury.

Uprawa roślin z siewu w warunkach miejskich przysparza często wiele kłopotów. Do prawidłowego wzrostu nasiona potrzebują odpowiedniego nasłonecznienia, ale także wody i „pokarmu” w postaci substancji odżywczych. Odpowiedzią na problemy miejskich ogrodników są między innymi „nasiennych bomb”. Niewielkie kulki stanowiące mieszankę kompostu, gliny oraz wybranych nasion zapewniają roślinom pewny start. Na warsztatach mieszkańcy Trójmiasta dowiedzą się jak wykonać Seed ballsy, jakich nasion użyć w zależności od oczekiwanego efektu. Proponujemy mieszanki roślin ozdobnych, motylkowych (które uwalniają azot do gleby używając ją, oraz roślin miododajnych – dla miejskich owadów).

9. Ujście Wisły. Ścieżki natury - Grupa Badawcza Ptaków Wodnych KULING

Rezerwat przyrody „Mewia Łacha” to perła polskiego wybrzeża, jeden z najbardziej unikatowych i urokliwych zakątków Polski i Europy, ostoja ptaków o randze europejskiej. Jest przykładem tego jak człowiek i przyroda mogą współistnieć dzięki sobie

nawzajem. Znajduje się na wschodnich rubieżach Gdańska i nie miałby racji bytu, gdyby nie wykonanie Przekopu Wisły w 1895 r. Od tego czasu niesione z prądem osady rzeczne oraz działalność wiatru i fal morskich kształtują malownicze łachy i wyspy tzw. stożka ujściowego Wisły. Stały się one obecnie łęgowiskiem dla jedynej w Polsce kolonii rybitw czubatych i wielu innych cennych gatunków, np. ostrzygojada, sieweczki obroźnej, czy rybitwy białoczelnej. Rezerwat stanowi również miejsce odpoczynku i żerowisko dla wielu ptaków podczas migracji. Regularnie występują tu też foki szare, a niekiedy i rzadsze gatunki: pospolita i obrączkowana. Obecnie największym zagrożeniem tego przyrodniczego eldorado jest to, co przyczyniło się do jego powstania – ludzka aktywność.

10. Ile nietoperzy pomieszkuje w wieży

Warsztaty dotyczące występowania nietoperzy w mieście na przykładzie Trójmiasta. Dowiemy się jakie jest znaczenie nietoperzy w mieście, jako ssaków owadożernych. Poznamy zalety posiadania nietoperzy na swoim strychu lub w specjalnej budce dla nietoperzy. Każdy będzie mógł obejrzeć jak wyglądają i z czego są zrobione takie budki, a chętni będą mogli uczestniczyć w zbudowaniu jednej z nich. Zadaniem dla zwiedzających będzie wskazanie na specjalnej planszy, jakie kryjówki mogą zajmować miejskie nietoperze w różnych porach roku. Poznamy przykłady trójmiejskich podziemnych zimowisk - obszarów objętych ochroną ze względu na nietoperze.

11. Moc natury - Liga Ochrony Przyrody Okręg w Gdańsku i Oddział w Kościerzynie

Od tysięcy lat człowiek wykorzystuje dobroczynne działanie roślin leczniczych. I Ty możesz poznać skarby „domowej apteki”, „medycynę z ogrodu”, sposoby przygotowywania smacznych i zdrowych herbat ziołowych pomagających zapobiegać chorobom i łagodzić ich objawy, czy różnorodne zastosowanie naturalnych olejków aromatycznych (aromaterapia). Udzielimy porad i wskazówek, dzięki którym będziesz mógł w łatwy sposób wyhodować pożyteczne rośliny lecznicze we własnym miejskim ogródku. Dodatkowo każdy będzie mógł samodzielnie ułożyć bukiet, czy upleść wianek z ziół i roślin ozdobnych. Zaprezentowana zostanie także wystawa zdjęć pt. „Zróżnicowanie przyrodnicze na tle zróżnicowania architektonicznego Gdańska”.

12. Ogród na pTAK! - Ptaki Polskie

Przydomowy ogród jest oazą, w której szukamy ucieczki od zgiełku wielkiego miasta. Miejscem zabaw, odpoczynku, spotkań z przyjaciółmi i rodziną. Dla wielu to także pasja związana z sadzeniem i pielęgnowaniem kwiatów, krzewów i drzew, które cieszą kolorem, uwodzą zapachem i przynoszą cień w upalne dni.

Dla ptaków i innych zwierząt nasz ogród jest namiastką ich naturalnych siedlisk, które zniknęły bezpowrotnie. Możemy jednak „oddać im”, choć częśćkę zagarniętej przestrzeni zapraszając je do naszych ogrodów. Wystarczy przecież tak niewiele, aby nasze ogrody rozbrzmiewały śpiewem sikor, wróbli i kopciuszków.

Zapraszamy na warsztaty „Ogród na pTAK!” w trakcie, których opowiemy jakie gatunki ptaków występują w miastach i co można zrobić żeby zamieszkały w naszym ogrodzie.

13. Czy wiesz co wdychasz? - Naukowe Koło Chemików SPG

Członkowie Naukowego Koła Chemików serdecznie zapraszają do odwiedzenia stoiska, na którym zostaną zaprezentowane wybrane zagadnienia dotyczące jakości powietrza w mieście. W ciekawy sposób przedstawimy takie procesy jak powstawanie smogu czy kwaśnego deszczu. Nie zabraknie też zabaw edukacyjnych dla najmłodszych. Uczestnicy dowiedzą się także, jak każdy z nas może wpłynąć na poprawę jakości powietrza.

14. Ptasi kolaż - GAK Wyspa Skarbów

Warsztaty artystyczne mające na celu upowszechnienie kultury i sztuki oraz wiedzy na temat ptaków miejskich. Odbiorcą może być każdy bez względu na wiek, liczą się chęci. Uczestnicy przy pomocy plansz zapoznają się z ptakami spotykanymi w mieście: mewa śmieszka, kos, wrona, wróbel zwyczajny. Zadaniem będzie stworzenie własnych ptaków w różnych technikach. Będzie można skorzystać z uprzednio przygotowanych, wyciętych z kartonów ptaków, gotowych do pokolorowania lub oklejania różnymi materiałami. Dla szalonych konstruktorów będą przygotowane nadmorskie patyki, piórka i inne znaleziska, z których zapewne powstaną interesujące ptasie rzeźby. Kolażowe miejskie

ptaki oczywiście będą się różniły od tych prawdziwych, gdyż wszystko zależy od wyobraźni twórców. Powstanie galeria artystycznych miejskich ptaków.

15. Piknik na zielono (leżaki, re-meble...)

Zapraszamy mieszkańców Trójmiasta i okolic oraz turystów – widok rozpościerający się na Główne Miasto, odpoczynek na leżaku lub meblach miejskich z recyklingu oraz twórcze warsztaty umilą miejskie piknikowanie „na zielono”. Zabierzcie kosze piknikowe wypełnione przekąskami i wspólnie z nami odkrywajcie tajniki przyrodnicze Grodziska.

16. Wystawa fotograficzna „Fundusz dla bioróżnorodności” – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku

Wystawa „Fundusz dla bioróżnorodności” pokazuje wybrane projekty dotyczące ochrony bioróżnorodności na Pomorzu dofinansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku. Prezentujemy zdjęcia wykonane podczas realizacji przedsięwzięć, których celem była ochrona lub rewitalizacja siedlisk cennych przyrodniczo lub ochrona zagrożonych gatunków. Na tablicach oprócz zdjęć zamieszczone są krótkie opisy projektów. O szczegółach ich realizacji opowiedzą odwiedzającym pracownicy Funduszu. Oni także służyć będą informacjami dotyczącymi możliwości finansowania ze środków Funduszu zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

17. Projekcja filmu Markusa Imhoofa „Więcej niż miód” – godz. 15.30

Pszczoly to nie tylko istotne ogniwo ziemskiego ekosystemu, lecz również ważny czynnik plonotwórczy. Zamieszkują Ziemię równie długo jak człowiek, ale gdy one wyginą – jak twierdził Einstein – ludziom pozostaną nie więcej niż cztery lata życia. Reżyser Markus Imhoof, który w życiu prywatnym jest wnukiem szwajcarskiego pszczelarza, opowiada o poważnym kryzysie, jaki dotyka obecnie populację pszczół. W ciągu ostatniej dekady wyginęły ich miliony. Czy to oznacza, że czeka nas totalny kryzys?

Wykorzystując najnowszą technologię, umożliwiającą obserwację niewidocznych gołym okiem zjawisk, Imhoof z własnej perspektywy pokazuje rolę i piękno pszczół, a także fatalizm ich losu. Podróżując z kamerą po całym świecie filmuje tereny, na których zamieszkują pszczoły, a za pomocą mikroskopowych zdjęć pokazuje jak żyją i zachowują się w gniazdach i ulach. Widzowie poznają pszczelarzy, naukowców i rolników, owładniętych pasją do pszczół i pragnących poznać tajemnicę ich masowej śmierci. Pomimo wieloletnich badań, dokładny powód tego zjawiska nie jest znany i stanowi przedmiot spekulacji. Imhoof stara się pokazać międzynarodowy zasięg tego zjawiska, dokumentując przebieg, jaki ma ono w różnych częściach świata. W Chinach doszło już nawet do tego, że rolnicy zatrudniają ludzi, którzy zamiast pszczół zapylają rośliny...

„Więcej niż miód” to dokumentalny blockbuster i jeden z najdroższych w historii filmów dokumentalnych (jego budżet wyniósł ok. 2 milionów euro), zrealizowany przez producentów głośnych „Nakarmimy świat” oraz „Zarobimy jeszcze więcej”.

<http://www.againstgravity.pl/wiecej-niz-miod/>